

Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutit
Finlands kultur- och vetenskapsinstitut
The Finnish Cultural and Academic Institutes

Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituuttien europarlamenttivaalitavoitteet 2024: **Kulttuuri on nostettava Euroopan unionin ytimeen**

Kulttuuri on nostettava Euroopan unionin ytimeen. Moninainen kulttuuriperintö, vapaus ajatella, oppia ja luoda uutta sekä liikkuvuus kuuluvat Eurooppa-projektin keskiöön. Vaikka EU:n toimivalta kulttuuri- ja tiedepolitiikassa on jäsenvaltioiden toimivaltaa täydentävää, on yhteistyötä niiden saralla tiivistettävä.

TAVOITTEET

1) Tieteen ja taiteen vapaus on turvattava ja niiden saavutettavuutta edistettävä

Tieteen, taiteen ja kulttuurin vapauden turvaaminen sekä moninaisuuden ja kanssakäymisen edistäminen on Euroopan unionin ydintehtävä. Sanan-, ilmaisun- sekä ajattelun vapaus on jokaiselle kuuluva ihmisoikeus ja kaiken tieteellisen ja taiteellisen toiminnan perusta. Tiedon ja osaamisen vapaata liikkuvuutta sekä pääsyä tutkitun tiedon ja taiteen äärelle on aktiivisesti edistettävä läpi unionin.

Eurooppa on kulttuurisesti moninainen arvoyhteisö. Ihmisarvon kunnioittaminen – sekä vapauden, demokratian, tasa-arvon, oikeusvaltioperiaatteen ja ihmisoikeuksien toteutuminen – kytkeytyvät niitä vahvistavaan ja ylläpitävään kulttuuriin, joka läpäisee yhteiskunnan kaikki sektorit.

Euroopan unionissa on huolehdittava osallisuudesta, yhdenvertaisuudesta ja moniäänisyydestä sekä vahvistettava luotamusta jäsenvaltioiden ja niiden kansalaisten välillä. Tällä on tärkeä rooli EU:n henkisen muutoskyvyn ja huoltovarmuuden sekä kokonaisturvallisuuden kannalta. Vapaan kansalaisyhteiskunnan merkitys osallisuudelle ja demokratian toteutumiselle on keskeinen.

2) Kulttuurinen kestävyys nostettava osaksi kestävyystavoitteita

Kulttuuri on nostettava vihreän siirtymän neljänneksi pilariksi. Kestävyysmuutos tapahtuu paitsi rakenteellisella, myös yksilöiden ja yhteisöjen arvojen, uskomusten ja ihanteiden sekä niitä heijastavien valintojen tasolla.

Kestävyys tarkoittaa pitkäjänteisyyttä sekä kykyä erottaa kestävämmät ratkaisut kestävämmistä eri aloilla. Tämän arvioimiseksi tarvitaan monialaista riippumatonta tutkimusta.

Kulttuurinen kestävyys tarkoittaa kulttuuriperinnön suojelua, säilyttämistä ja vaalimista. Lisäksi se tarkoittaa tieteen ja tutkimuksen sekä taiteen, kulttuurin ja luovien alojen kehittämistä ja muutosta kohti kestävämpiä toimintatapoja.

Kulttuurinen kestävyys huomioi paikallisen kulttuurin merkityksen, kulttuureiden välisen vuoropuhelun, kulttuurisen monimuotoisuuden sekä sukupolvien välisyyden. Tärkeä osa Euroopan kulttuurisen monimuotoisuuden vaalimista on Euroopan unionin alueen ainoan alkuperäiskansan saamelaisten aseman ja oikeuksien tunnistaminen ja turvaaminen.

Kulttuurinen kestävyys on myös osa EU:n globaalia toimijuutta. Euroopan on näytettävä tietä siinä, miten voidaan luoda osallisuutta, hyvinvointia ja taloudellista kasvua sekä ekologisesti, sosiaalisesti että kulttuurisesti kestävästi.

3) Taiteen, kulttuurin ja luovien alojen merkitystä kasvua ja työpaikkoja luovana toimialana edistettävä osana Euroopan kilpailukyvyyn ja houkuttelevuuden vahvistamista

Taiteella, kulttuurilla ja luovilla aloilla on merkittävää taloudellista kasvupotentiaalia. Ennen koronapandemiaa luovat alat muodostivat 4,4 prosenttia EU:n bruttokansantuotteesta. Suomen luovien alojen BKT-osuus, 3,1 prosenttia, jää vielä alle EU:n keskiarvon.

Taide, kulttuuri ja luovat alat ovat työvoimavaltaisia. Alalla on paljon yrittäjyyttä. Alan kasvun edellytyksistä on huolehdittava koko Euroopan unionin tasolla. Taiteilijoiden sekä kulttuurin ja luovien alojen ammattilaisten koulutusta, liikkuvuutta ja työskentelyolosuhteita on kehitettävä.

EU:n on vahvistettava alan tukirakenteita ja ekosysteemiä, yhteistä markkina-aluetta sekä rahoitusinstrumentteja tavalla, joka huomioi toimijakentän moninaisuuden. Ekosysteemiä ja tukijärjestelmiä kehitettäessä tulee huomioida sekä alan organisaatiot, yritykset että tekijät.

On tunnistettava, että tiede ja tutkimus sekä taide, kulttuuri ja luovat alat ovat edellytyksiä muiden alojen kukoistukselle.

Tiede ja tutkimus sekä luovat alat kehittävät yhteiskuntaa ja taloutta synnyttämällä uutta tietoa ja lisäämällä ymmärrystä sekä luomalla uusia ratkaisuja, innovaatioita sekä tuotteita.

Tieteellisen ja taiteellisen työskentelyn pitkäjänteisyyden arvo on tunnistettava ja sitä on tuettava osana kestävien innovaatioiden tukemista.

Teknologian, kuten tekoälyn, nopea kehitys tarjoaa sekä mahdollisuuksia että haastaa kaikkia aloja ja yhteiskuntaa. Tämän murroksen vaikutusten ja eettisyyden arvioinnissa tarvitaan lisää yhteiskunnallista ja humanistista tutkimusta sekä kulttuurista ymmärrystä ja osaamista.